

Agnieszka Tambor

Jolanta Tambor

(Nie)codzienny polski

Operacje
na tekstach

(NIE)CODZIENNY
POLSKI

Operacje na tekstach

Agnieszka Tambor
Jolanta Tambor

(NIE)CODZIENNY
POLSKI

Operacje na tekstach

Seria wydawnicza:
(NIE)CODZIENNY POLSKI

Recenzentka:
MAŁGORZATA KITA

Autorzy ćwiczeń:
AGNIESZKA TAMBOR
JOLANTA TAMBOR

oraz

EMILIA BAŃCZYK
DOMINIKA CIAPA
ANNA CZERWIŃSKA
OLIWIA DUCH
KAROLINA GRABOŃ
WIOLETTA HAJDUK-GAWRON
KRZYSZTOF LEWANDOWSKI
AGNIESZKA MADEJA
MARIA RUDNICKA-MYŚLICKA
JOANNA SAMP-SZULC
MAŁGORZATA SMERECZNIK
SYLWIA SOBIŁO

Projekt okładki i szaty graficznej:
MAREK FRANCIK

Posiadanie kompetencji językowej powiązane jest z procesem internalizacji gramatyki, jej kształcenie powinno być integralną cechą kształcenia językowego. Rozwijanie takich umiejętności pozwala na lepsze opanowanie języka i łatwiejsze operowanie nowymi, nieznanymi strukturami.

Publikacja powstała w ramach projektu „Kompetencja językowa-innowacja zadaniowa”. Projekt jest realizowany w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach i finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu Promocja Języka Polskiego.

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

www.polskapolkafilmowa.pl
www.sjkip.us.edu.pl

Katowice 2024
Wydawnictwo Gnome
tel. 603 370 713
<https://wydawnictwognome.pl>
ISBN 978-83-63268-77-0

SPIS TREŚCI

PORZĄDEK MUSI BYĆ	7
-------------------	---

POŁĄCZ W PARY	11
---------------	----

PRAWDA - FAŁSZ	13
----------------	----

PYTANIA I ODPOWIEDZI	17
----------------------	----

I KTO TO MÓWI?	21
----------------	----

JAK TO NAPISAĆ?	26
-----------------	----

KLUCZ	29
-------	----

Porządek musi być	29
-------------------	----

Połącz w pary	30
---------------	----

Prawda – fałsz	30
----------------	----

Pytania i odpowiedzi	30
----------------------	----

I kto to mówi?	31
----------------	----

Jak to napisać?	32
-----------------	----

PORZĄDEK MUSI BYĆ

1. Proszę ułożyć fragmenty w odpowiedniej kolejności, aby powstał spójny tekst.

... 1 ... Przyznam, że z niepokojem przyglądałem się promocyjnej akcji „Przedwiośnia”,
..... iż do kin chodzi głównie młodzież, a jeśli ktoś zachęca do obejrzenia filmu,
..... Tak czy inaczej, mamy sytuację cokolwiek paranoiczną: oto bowiem powstaje film,
..... to zobaczą wspaniałą opowieść miłosną, ewentualnie z historią w tle.
..... którego prawa są już zresztą dość dobrze znane. Wiadomo mianowicie,
..... który stanowi ekranizację książki mówiącej o rozczarowaniu wolnością, braku idei etc.
..... Zapewne była to kampania dobrze przemyślana i poprzedzona analizą rynku,
..... że Polacy nie mają dzisiaj najmniejszego zamiaru rozprawiać o tych problemach.
..... która miała zasugerować widzom, że jeżeli zechcą pofatygować się na seans,
..... i produkcja ta jest wprowadzana w przebraniu romansu, gdyż producenci wiedzą,
..... to dzieci swych zaganianych rodziców, a nie odwrotnie.

2. Proszę ułożyć fragmenty w odpowiedniej kolejności, aby powstał spójny tekst.

- A. Coraz więcej ludzi w dzisiejszych czasach decyduje się na naukę języka
- B. pomaga w nauce odmiany czasowników hiszpańskich – w domu,
- C. czasowniki nieregularne. Odmiana przez osoby we wszystkich czasach, zmieniające się
- D. końcówki, nieregularne formy – z pomocą przyjdą tabele koniugacji. Aplikacja „bab.la”
- E. w drodze do szkoły lub pracy, a także na wakacjach.
- F. zasługujemy na przerwę, którą możemy wykorzystać na odświeżenie
- G. tysięcy quizów do nauki języka hiszpańskiego albo utworzyć swój własny,
- H. hiszpańskiego. Język hiszpański zyskuje dzięki temu coraz bardziej na

- I. Jak już opanujemy hiszpańskie czasowniki nieregularne,
 J. np. utrwalający hiszpańskie czasowniki nieregularne. Odmiana czasowników
 K. znaczeniu w świecie. Uczących się języka hiszpańskiego nie ominą hiszpańskie
 L. słownictwa hiszpańskiego. Możemy wybrać jeden spośród
 M. hiszpańskich okazuje się łatwa i przyjemna, gdy mamy odpowiednie pomoce naukowe.

(na podst. pl.bab.la)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
A												

3. Proszę ułożyć fragmenty w odpowiedniej kolejności, aby powstał spójny tekst.

- A. „Zmiany klimatu są czymś realnym, a żaden kraj nie jest odporny na klęski żywiołowe” –
 B. Do Greta sukcesywnie dołączali jej przyjaciele ze szkoły,
 C. inicjując tym samym pierwszy tego typu strajk szkolny.
 D. jak i władze najpotężniejszych krajów świata.
 E. Jednak najważniejsze miało dopiero nadejść.
 F. która pewnego sierpniowego dnia, zamiast do szkoły, udała się pod szwedzki parlament
 G. którzy co tydzień kierowali się pod parlament w Sztokholmie.
 H. Latem 2018 roku środkowa część tego kraju zmagiała się z serią potężnych pożarów,
 I. Między innymi to wydarzenie wstrząsnęło Gretą Thunberg,
 J. Na drugi dzień słowa Thunberg znał cały świat,
 K. Od 8.30 do 15.00 siedziała tam sama z transparentem *Skolstrejk för klimatet* (tłum. *Strajk szkolny dla klimatu*),
 L. ponieważ słowa jej wystąpienia przytaczały czołowe agencje prasowe.
 M. Nastolatka kontynuowała swój protest w każdy piątek.
 N. powiedział na temat pożarów Christos Stylianides, unijny komisarz ds. pomocy humanitarnej i zarządzania kryzysowego.
 O. trawiących ostatecznie 25 tysięcy hektarów lasu.
 P. W grudniu 2018 roku 15-letnia wówczas Szwedka wsiadła w pociąg i przebyła długą drogę
 Q. W stolicy Górnego Śląska Thunberg wygłosiła płomienne przemówienie.
 R. przy pomocy którego protestowała przeciwko zmianom klimatycznym wynikającym ze szkodliwej działalności człowieka.
 S. Zaatakowała w nim przedstawiciele zarówno koncernów paliwowych,
 T. ze Sztokholmu do Katowic, gdzie odbywał się szczyt klimatyczny COP24.
 U. Zmiana klimatu to poważny problem współczesnego świata – doświadczyła tego chociażby Szwecja.

Oprac. na podstawie: Paweł Korzeniowski: *Kim jest Greta Thunberg? Historia i poruszające przemówienie 16-latkii*. Dostępny w Internecie: <https://noizz.pl/ekologia/greta-thunberg-kim-jest-historia-i-poruszajace-przemowienie-16-latki/qd8tz0f>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
A																					

4. Proszę ułożyć fragmenty w odpowiedniej kolejności, aby powstał spójny tekst.

- A) W przeszłości ludzie wierzyli, że Ziemia znajduje się w centrum wszechświata (teoria geocentryczna),
- B) zyskiwała zwolenników, coraz więcej naukowców przyznawało Kopernikowi rację. Dzisiaj
- C) zostało pozytywnie przyjęte przez uczonych, a także przez Kościół. Sprawa była tak poważna,
- D) Pod koniec 1542 roku odkrywca był poważnie chory. W wyniku wylewu krwi do mózgu nie
- E) znajduje się w środku, a Ziemia, inne planety i ciała niebieskie krążą wokół niego (teoria
- F) mógł mówić i kontrolować prawej strony ciała. *O obrotach sfer niebieskich* zostało
- G) zakazanych. Nie można było jej czytać ani o niej mówić. Mimo zakazów Kościoła księga
- H) heliocentryczna). Nie wszyscy od razu uwierzyli astronomowi. Odkrycie Kopernika nie
- I) wie, czy zdążył przeczytać swoją książkę w całości. Legenda mówi, że zobaczył ją dopiero w
- J) opublikowane w marcu 1543 roku, a już 21 maja 1543 roku Mikołaj Kopernik zmarł. Nikt nie
- K) wszyscy już wiemy, że Mikołaj Kopernik nie mylił się, a jego teoria okazała się prawdą.
- L) Poszukiwania trwały przez ponad dwieście lat! W 2004 roku archeolodzy odkryli grób pod
- M) ostatnim dniu swojego życia. Do 2004 roku nie było wiadomo, gdzie dokładnie znajduje się
- N) a Słońce krąży wokół niej. Mikołaj Kopernik udowodnił, że jest na odwrót! To Słońce
- O) że od 1616 do 1835 roku dzieło *O obrotach sfer niebieskich* było w indeksie ksiąg
- P) grób słynnego astronoma, ale najbardziej prawdopodobną lokalizacją było miasto Frombork.

(100faktowzhistorii.pl)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A)																

POŁĄCZ W PARY

1. Proszę – zgodnie z podanym przykładem – połączyć wypowiedzi z kolumny I z wypowiedziami z kolumny II. Proszę wpisać odpowiedzi do tabelki.

Tytuły		Fragmenty tekstów	
0.	Rodzina na niby	A	Udział w rebelii przyniósł powstańcom wątpliwą chwałę. Do dziś nie wiadomo, czy podjęcie walk było słuszną decyzją.
1.	Męski układ napędza kino	B	Coraz trudniejsze jest kupienie tradycyjnego urzędnika. Badania ankietowe wykazują, że większość z nas była przywiązana do staromodnego terkotu przez nie wydawanego i wcale nie zachwyca nas słuchanie o poranku telefonicznych melodyjek.
2.	Czy było warto?	C	Wczoraj, podczas festiwalu w Cannes zdarzyła się rzecz niesłychana. Znany reżyser wyszedł z kina podczas projekcji swojego filmu. Na konferencji prasowej ogłosił, że film mu się nie podoba i chciałby wycofać go z konkursu.
3.	Wolę budzik niż Lady Gagę	D	II wojna światowa i jej skutki są dziś odczuwalne przede wszystkim w ludzkiej psychice. Nie ma wielu śladów materialnych odległej tragedii, a jednak ciągle pamiętamy.
4.	Zmiany na 19. południku	E	Oglądamy w kinach <i>Mroczne cienie</i> – kolejny film spółki Tima Burtona i Johnny'ego Deppa. To ich współpracy zawdzięczamy serię niezwykle widowisk. Pytanie brzmi: czy przez ostatnie lata filmy tego reżysera nie stały się gatunkiem samym dla siebie.
5.	Nowy gatunek w światowym kinie	F	Nowy kawałek promujący najnowsze dzieło grupy Paktofonika jest niezwykle mieszańką hip-hopu i muzyki klasycznej.
6.	Szaleństwo na Lazurowym Wybrzeżu	G	Michał Żebrowski i Izabella Miko zagrają w komedii <i>To my, Kowalscy</i> Andrzeja Wajdy. To historia handlarza narkotyków, który wynajmuje kilka osób, by udawały jego rodzinę.

7.	Efekty uboczne	H	Kino to opiera się na prostym schemacie – dwóch mężczyzn o zupełnie różnych osobowościach, często różniących się wyglądem i pochodzących z różnych środowisk, zostaje zmuszonych do współpracy.					
8.	Nowa płyta kultowego zespołu	I	Miasto coraz bardziej się rozwija. Nowe budynki, nowe inwestycje. Stolica Śląska już niedługo stanie się prawdziwą perłą na mapie Polski.					
0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
G								

2. Proszę dopasować terminy do ich definicji.

Terminy		Definicje				
1.	lekt	A.	odmiana języka pośrednia między językiem (narodowym bądź regionalnym) a dialektem			
2.	dialekt	B.	system językowy charakterystyczny dla pewnej grupy etnicznej, mniejszości etnicznej			
3.	etnolekt	C.	system językowy, który można traktować zarówno jako język, jak i jego ograniczoną pod pewnymi względami odmianę			
4.	regiolekt	D.	odmiana języka używana w pewnej grupie zawodowej, slang, żargon, którym posługują się pewne grupy zawodowe			
5.	idiolekt	E.	odmiana terytorialna języka o swoistych cechach, używana na pewnym terytorium, zbiór gwar			
6.	socjolekt	F.	odmiana języka osobnicza, właściwa danemu użytkownikowi języka w jakimś okresie jego rozwoju, właściwa ze względu na jego pochodzenie itp.			
7.	profesjolekt	G.	odmiana językowa właściwa dla jakiejś grupy społecznej lub subkultury, ma podłoże środowiskowe, socjalne			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
C						

PRAWDA - FAŁSZ

1. Proszę przeczytać tekst i zaznaczyć, czy podane zdania są prawdziwe – P, fałszywe – F, czy nie ma takiej informacji w tekście – BI.

RODZINA PŁAWSKICH

Pradziadek pani Emilii nazywał się Julian Pławski, a prababcia – Adolfina Pławska. Mieszkali oni we wsi Hołowle. Prababcia była opiekunką dzieci w pobliskim miasteczku, pradziadek Julian też tam pracował. Właśnie tak poznali się i zakochali. Wojna spowodowała, że pradiadkowie pani Emilii znaleźli się we Władystoku w Rosji. Pobrali się tam i tam też urodziły się ich dzieci. Ich syn Stanisław i jego trzy siostry – Janina, Katarzyna i Zofia. Ponieważ, w tej rodzinie był zwyczaj używania przezwisk i skrótów imion, dlatego pani Emilia nie jest w stanie przywołać z pamięci prawdziwych imion rodzeństwa swoich dziadków.

Julian pracował jako kolejarz. Musieli mieszkać w jednym miejscu kopę lat, skoro ich syn – Stanisław zdążył poznać tam swoją żonę – Wandę. Urodziły się im dzieci – Maria i Stefan. Jednak rodzinę podzieliła wojna. Rozbitej rodzinie po wielu latach udało się powrócić do Polski różnymi drogami. Stanisław wrócił do Polski jako żołnierz wraz ze swoim wojskiem. Nie wiedział, gdzie osiedliła się jego żona z dziećmi. Krótco mieszkali oni gdzieś we wschodniej Polsce, ale ostatecznie na stałe zamieszkali w Gdyni, tam też zmarła pierwsza żona Stanisława – Wanda. Stanisław nigdy nie odnalazł Wandy, ale po wielu latach udało mu się spotkać ponownie z dziećmi.

Stanisław wkrótce po przybyciu do Polski poznał swą drugą żonę – Helenę Jaźwińską. Razem doczekali się sporej gromadki dzieci – Wiesława, Andrzeja, Krystyny, Janusza i Jerzego. Po wielu latach cała rodzina spotkała się na uroczystości rodzinnej. Łez było co niemiara. Dzieci Stanisława z pierwszego i drugiego małżeństwa nie znały się do tej pory, więc to było niezwykle spotkanie. A że wszyscy mieli już żony, mężów i dzieci, na uroczystości zebrała się chmara ludzi, którzy mieli sobie wiele przygód do opowiedzenia.

Po przeczytaniu tekstu proszę zaznaczyć poprawną odpowiedź.

	P	F	BI
a) Julian poznał swoich prawnuków.			X
b) Andrzej to syn Wandy i Wiesława.			
c) Żony Stanisława – Wanda i Helena nie poznały się.			
d) Syn Juliana poznał swoją drugą żonę w Polsce.			
e) Julian był piekarzem.			
f) Adolfina zajmowała się dziećmi innych ludzi.			
g) Rodzina po raz pierwszy spotkała się w komplecie na wyjątkowej uroczystości.			
h) Stanisław poznał Helenę w Rosji.			
i) Żona Andrzeja ma na imię Sylwia.			
j) Wiesław ma pięcioro dzieci.			
k) Na uroczystości było dużo ludzi.			
l) Maria i Stefan to dzieci Stanisława i Wandy.			
m) Stanisław miał 4 siostry.			
n) Rodzina spotkała się w Warszawie.			
o) Maria jest córką Wandy.			
p) Maria nigdy nie wyszła za mąż.			

2. Proszę przeczytać tekst. Proszę zaznaczyć w tabeli, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Kryśka zupełnie nie mogła doczekać się piątych urodzin. Od miesięcy wyobrażała sobie syrenkowe przyjęcie dla najlepszych koleżanek. Przygotowała razem z mamą balony w kształcie syrenich ogonów, syrenkowe naklejki do zdobienia kubków i brokatowe tatuaże z syrenami. Jakaż była radość Kryśki, gdy w dniu urodzin przyszły wszystkie jej ukochane przyjaciółki i w dodatku obdarowały ją kilkoma lalkami-syrenami.

Lp.		Prawda	Fałsz
1)	Krysia przygotowywała przyjęcie urodzinowe.	X	
2)	Dziewczynki mogły sobie robić tatuaże z brokatem.		
3)	W czasie urodzin Krysi było słychać syreny alarmowe.		
4)	Krysia miała już dość motywu syreny.		
5)	Zuzia, przyjaciółka Krysi, nie mogła przyjść na przyjęcie urodzinowe.		

3. Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć: P – gdy zdanie jest prawdziwe; F – gdy jest fałszywe; BI – gdy w tekście brakuje informacji na dany temat.

Jak informowało Radio Kraków, polski rząd planował wprowadzić gry wideo na listę lektur szkolnych i okazuje się, że doniesienia te znalazły pokrycie w rzeczywistości.

This War of Mine to pierwsza gra, która ma zostać umieszczona na liście lektur szkolnych dla uczniów szkół średnich w Polsce. Będzie lekturą przeznaczoną dla osób pełnoletnich, ponieważ produkt w większości krajów, w których jest dostępny, otrzymał klasyfikację wiekową „od 18 lat” ze względu na poruszaną tematykę.

Włączenie gry do spisu lektur nie byłoby możliwe bez oficjalnego wsparcia Prezesa Rady Ministrów oraz Ministerstwa Edukacji. Gra będzie polecana do nauczania przedmiotów humanistycznych i będzie dostępna dla wszystkich polskich szkół średnich bez dodatkowych kosztów.

Zdaniem studia odpowiedzialnego za grę już wcześniej była ona doceniana za umiejętne przedstawienie poważnych problemów w dojrzały, pełen szacunku sposób, co spotkało się z uznaniem krytyków.

Grzegorz Miechowski, prezes zarządu *11 bit studios*, mówi: „Gry bez wątpienia są dziełem kultury. Nowoczesnym, naturalnym i atrakcyjnym dla młodego odbiorcy, ponieważ operują językiem natychmiastowo przez niego przyswajającym. I tym językiem mogą opowiadać o wszystkim – emocjach, prawdzie, walce dobra ze złem, cierpieniu i wreszcie samej istocie ludzkości. Oczywiście gry wykorzystywano już w edukacji, ale nie sądzę, by którakolwiek została oficjalnie włączona do programu nauczania na poziomie ogólnokrajowym. Jestem dumny z faktu, że to właśnie nasza produkcja dołoży swoją cegiełkę do rozwoju edukacji i kultury w naszym kraju. To może być przełomowy moment dla wszystkich artystów tworzących gry na całym świecie”.

Gra *This War of Mine* zadebiutowała w listopadzie 2014 roku. Jest inspirowana prawdziwymi wydarzeniami i reprezentuje gatunek strategii. Opowieść skupia się na wojnie, natomiast nam – w przeciwieństwie do większości tego rodzaju projektów – nie przychodzi wcielić się w żołnierzy,

ale w zwykłych cywili, którzy chcą przetrwać, choć przebywają w samym centrum oblężonego miasta. Codziennie są więc narażeni na ryzyko utraty życia, a my musimy zapewnić kierowanej grupie podstawowe środki do życia, takie jak jedzenie, picie czy lekarstwa.

Na podstawie: <https://gry.interia.pl/newsy/news-gra-this-war-of-mine-staje-sie-lektura-szkolna-polskiego-sys,nld,4561383>

0.		P	F	BI
1)	<i>Dotąd nie było jeszcze tak wartościowej gry, by nauczyciele mogli o niej mówić na zajęciach.</i>	X		
2)	Gra będzie wykorzystywana we wszystkich klasach szkół średnich w Polsce.			
3)	Rząd Polski pozytywnie zaopiniował starania o włączenie <i>This War of Mine</i> do listy lektur.			
4)	By szkoły mogły korzystać z pełnej wersji, niezbędne jest wykupienie rocznej licencji.			
5)	Twórca gry jest zdania, że gry są zjawiskiem kultury.			
6)	Gra od początku zyskała zainteresowanie i pozytywne opinie krytyków.			
7)	Atutem <i>This War of Mine</i> jest bardzo zrozumiały język, dzięki czemu nie wymaga wyjaśnień.			
8)	Ta gra ma szansę wyznaczyć nowe trendy w edukacji zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami.			
9)	Akcja <i>This War of Mine</i> w dużej mierze opiera się na fikcji literackiej.			
10)	Głód, choroby i możliwość życia to według pomysłodawców dzieła największe problemy ludzkości.			

PYTANIA I ODPOWIEDZI

1. Proszę uzupełnić zdania na podstawie poniższego tekstu.

We współczesnej komunikacji nieoficjalnej za pośrednictwem mediów (tj. w esemesach, mejlach, rozmowach prowadzonych na czatach) często stosujemy emotikony, graficzne znaki, które mają uzupełniać wiadomość o nasz stan emocjonalny, zastępując komunikację niewerbalną, towarzyszącą bezpośredniej rozmowie. Najpopularniejszy emotikon to uśmiechnięta twarz. Okazuje się, że używanie emotikonów ma wiele zalet, zwiększa naszą popularność w sieci, w tym też na portalach randkowych. Pełne emotikonów i emoji (innych obrazków, tj. serce, tort, choinka) posty są bardziej klikalne i wpływają na atrakcyjność facebookowego fanpejdża, czyli strony dla fanów na portalu społecznościowym. Wprawdzie emotikonów nie stosuje się w oficjalnej korespondencji, możemy jednak zaobserwować je w różnego typu newsletterach.

- a) W ostatnich latach mniej do siebie dzwoniemy, a wysyłamy więcej
- b) W oficjalnej korespondencji nie stosuje się elementów graficznych, można je natomiast spotkać w nieoficjalnych
- c) Aby uatrakcyjnić nieoficjalny komunikat pisany, warto uzupełnić go
- d) Na Facebooku obserwuję wiele
- e) O treści w internecie, która wywołuje wiele wejść użytkowników, mówimy, że jest
- f) Używanie elementów wizualnych wpływa na postów, czyli generuje więcej wejść w dany link.

2. Na podstawie kolejnych fragmentów tekstu proszę odpowiedzieć na pytania.

UE, wizy i wino. Komorowski w Mołdawii (tekst z 2012 r.)

Polska będzie konsekwentnie wspierała Mołdawię na jej drodze ku integrowaniu się ze światem zachodnim – oznajmił Bronisław Komorowski podczas wizyty w Kiszyniowie. Prezydent mówił, iż będzie też zachęcać instytucje UE, by jak najszybciej wprowadzić ruch bezwizowy z tym krajem.

1. Czy Polska chce, żeby Mołdawia była w Unii Europejskiej?

.....

2. Co chce zaproponować Bronisław Komorowski w instytucjach UE?

.....

– Dobry przykład Mołdawii będzie istotnie oddziaływał na wyobraźnię całego regionu – powiedział polski prezydent na konferencji prasowej z prezydentem Mołdawii Nicolaem Timoftim.

3. Dlaczego Mołdawia powinna być w Unii?

4. Kto z kim o tym rozmawiał?

Komorowski wskazał, że negocjacje w sprawie umowy stowarzyszeniowej Mołdawii z UE są obecnie zaawansowane. Wyraził nadzieję, że podpisanie tego porozumienia, obejmującego również umowę o utworzeniu pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu (DCFTA), będzie możliwe przed szczytem Partnerstwa Wschodniego w Wilnie. Jest on planowany na listopad 2013 r.

5. Na jakim etapie jest kandydowanie Mołdawii do Unii?

6. Kiedy powinno zostać podpisane porozumienie?

Timofti podkreślił, że Komorowski jest pierwszym szefem państwa, który składa oficjalną wizytę w Mołdawii od czasu objęcia przez niego samego urzędu (w marcu br.). Jak zauważył, nastąpiła ona tuż po wizycie w Kiszyniowie szefa Komisji Europejskiej José Manuela Barroso.

7. Kto był w Mołdawii jako pierwszy: Komorowski czy Barroso?

.....

8. Dlaczego wizyta Komorowskiego jest ważna dla prezydenta Mołdawii?

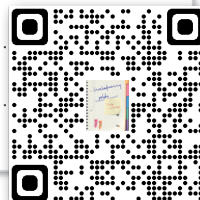
.....

Niepodległa od 1991 r. Mołdawia jest obecnie wśród sześciu krajów Europy Wschodniej uczestniczących w unijnym programie Partnerstwa Wschodniego, który ma na celu zbliżenie UE z jej wschodnimi sąsiadami. Kiszyniów negocjuje z Unią umowę o stowarzyszeniu, w tym o utworzeniu pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu (DCFTA).

9. Od kiedy Mołdawia jest niepodległym państwem?

10. Jaką umowę chciałyby podpisać Mołdawia z Unią?

(ćwiczenie zaczerpnięte z książki A. Tambor *(Nie)codzienny polski*)

3. Proszę połączyć pytanie z właściwą odpowiedzią.

1. Kiedy dokładnie powstała Unia Europejska?	a) W 2016 roku Stolicą Kultury był Wrocław. Razem z Wrocławiem funkcję Stolicy Kultury pełnił San Sebastian w Hiszpanii. Poza Wrocławiem do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury kandydowały: Gdańsk, Katowice, Lublin i Warszawa.
2. Co spełnia w Unii Europejskiej funkcję konstytucji?	b) Na wzór Unii Europejskiej została stworzona Unia Narodów Południowoamerykańskich, do której należą: Boliwia, Kolumbia, Ekwador, Peru, Argentyna, Brazylia, Paragwaj, Urugwaj, Wenezuela, Chile, Gujana i Surinam.
3. Czym jest Karta Praw Podstawowych?	c) Europejska Stolica Kultury to miasto wybierane przez specjalną Komisję. Pierwszym polskim miastem, które zostało Europejską Stolicą Kultury, był w 2000 r. Kraków.
4. Czy jakaś instytucja UE ma swoją siedzibę w państwie sąsiadującym z Polską?	d) Pierwszym europejskim miastem, które było Europejską Stolicą Kultury, były Ateny w Grecji.
5. Czy istnieją na świecie organizacje podobne do Unii Europejskiej?	e) Polska rozpoczęła negocjacje akcesyjne 31 marca 1998 roku wraz z czterema innymi krajami z Europy Środkowej i Wschodniej.
6. Na czym polega układ z Schengen?	f) Prezydencja to okres, w którym dane państwo członkowskie przewodniczy posiedzeniom Rady Unii Europejskiej (główny organ decyzyjny UE, siedziba – Bruksela). Prezydencja ma przede wszystkim znaczenie honorowe.
7. Czy pomiędzy krajami Beneluksu istnieje kontrola graniczna?	g) Układ z Schengen zniósł kontrolę osób przekraczających granice między państwami układu. Porozumienie zawarto w Schengen w Luksemburgu 14 czerwca 1985 r.
8. Czym jest prezydencja UE?	h) Wraz z Polską do Unii przystąpiły: Estonia, Łotwa, Litwa, Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, Malta i Cypr.
9. Czy Polska kiedykolwiek sprawowała prezydencję w UE?	i) Zgodnie z decyzjami Rady Europejskiej w Brukseli, Polska wraz z innymi 9 krajami przystąpiła do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r.
10. Kiedy Polska rozpoczęła negocjacje w sprawie wejścia do UE?	j) Najważniejszy dokument każdej organizacji i państwa to konstytucja. Zamiast Konstytucji Europejskiej podpisano 13 grudnia 2007 r. Traktat Lizboński, który jest podstawą działania Unii.
11. Czym jest traktat akcesyjny?	k) Numer 112 istnieje od 1991 r., w Polsce używany jest dopiero od 2004 r.
12. Kiedy Polska została członkiem Unii Europejskiej?	l) Tak. Obecnie Watykan, Monako i San Marino.
13. Jakie kraje przystąpiły do Unii razem z Polską?	m) Hymn UE to <i>Oda do radości</i> skomponowana przez Ludwiga van Beethovena. Oficjalnie hymn Unii Europejskiej nie ma słów, aby uniknąć sporów, w jakim języku ma być śpiewany.
14. Kiedy waluta euro weszła w Europie do obiegu gotówkowego?	n) Unia Europejska powstała 1 listopada 1993 r. (na mocy traktatu z Maastricht).
15. Czy są kraje, które nie są członkami Unii Europejskiej, a stosują walutę euro?	o) Numer 112 to numer alarmowy we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Obejmuje zgłoszenia na policję, straż pożarną i pogotowie. Można na niego zadzwonić z każdego telefonu komórkowego i stacjonarnego.
16. Jaka instytucja zajmuje się finansami strefy euro?	p) Najważniejszą instytucją finansową Unii jest Europejski Bank Centralny. Zajmuje się on polityką finansową państw strefy euro. Bank Centralny założono w 1998 r. Znajduje się on we Frankfurcie.

17. Do czego służy numer 112?	q) Decyzja o utworzeniu wspólnej waluty podjęta została w Maastricht. 1.07.2002 r. wycofano z obiegu waluty 12 krajów, które jako pierwsze przystąpiły do strefy euro.
18. Od kiedy w Polsce można używać numeru 112?	r) Najważniejsze instytucje UE znajdują się w różnych państwach: w Belgii – w Brukseli, we Francji – w Strasburgu, w Luksemburgu i w Niemczech – we Frankfurcie.
19. Jak wygląda flaga UE?	s) Traktat Akcesyjny, który podpisano 16 kwietnia 2003 r. w Atenach, określał warunki przystąpienia Polski do UE. Traktat ten to umowa międzynarodowa, zawarta przez dotychczasowe kraje UE z nowymi krajami członkowskimi.
20. W jakim języku śpiewa się hymn Unii Europejskiej?	t) Flaga Unii Europejskiej to 12 złotych gwiazdek na niebieskim tle.
21. Czy Kraków był kiedykolwiek Europejską Stolicą Kultury?	u) Pierwsze kraje, które zlikwidowały kontrolę na granicach w 1995 r., to: Belgia, Francja, Hiszpania, Holandia*, Luksemburg, Monako, Niemcy i Portugalia. Polska należy do strefy Schengen od 21 grudnia 2007 r.
22. Jakie miasto było pierwszą Stolicą Kultury?	v) W 2011 roku do 30 czerwca prezydentę sprawowały Węgry, a 1 lipca objęła ten urząd Polska.
23. Czy Katowice kandydowały do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury?	w) Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej to zbiór praw człowieka podpisany 7 grudnia 2000 roku.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	

(ćwiczenie zaczerpnięte z książki A. Tambor *(Nie)codzienny polski*)

* Od 2020 r. obowiązującą nazwą zgodnie z oficjalnym stanowiskiem władz tego kraju jest nazwa Niderlandy.

I KTO TO MÓWI?

1. Kto może powiedzieć to zdanie? Proszę wybrać poprawną odpowiedź.

1) Następny proszę!

- a) policjant
- b) lekarz
- c) sąsiad

2) Proszę
o pana paszport.

- a) kolega
- b) urzędnik
- c) kierowca

3) Czeka pani w kolejce
do gabinetu numer 8?

- a) pacjent
- b) kelner
- c) stewardessa

5) Wyjeżdżają państwo?

- a) lekarz
- b) kucharz
- c) kierowca

4) Co dla pani?

- a) nauczycielka
- b) kelnerka
- c) pielęgniarka

6) Co podać?

- a) sprzedawca
- b) kurier
- c) nauczyciel

2. Gdzie można usłyszeć taki komunikat?

1) Co podać?

- a) w sklepie spożywczym
- b) w kinie
- c) w autobusie

2) Jak dzisiaj strzyżemy?

- a) w kinie
- b) u fryzjera
- c) w lodziarni

3) Jakie będą smaki?

- a) w lodziarni
- b) u fryzjera
- c) w autobusie

4) Czy mogę
w czymś doradzić?

- a) w autobusie
- b) w sklepie odzieżowym
- c) w sklepie spożywczym

3. Proszę zaznaczyć poprawną odpowiedź.

1) Nowa umiejętność zręcznościowa.

Można nauczyć się tego:

- a) na kursie językowym
- b) w parku rozrywki
- c) na stacji benzynowej

2) Nauka walca. Można to robić:

- a) w szkole tańca
- b) w aptece
- c) w kościele

3) Załatwianie
formalności wyjazdowych.

Można to zrobić:

- a) w agencji nieruchomości
- b) w biurze podróży
- c) w księgarni

4. Proszę zaznaczyć, które wypowiedzi są realizacją stylu oficjalnego (O), a które nie-oficjalnego (N).

1) No siema, co nowego?	
2) Łączę wyrazy szacunku.	
3) Szanowna Pani, zwracam się z uprzejmą prośbą . . .	
4) Wskoczmy gdzieś wieczorem?	
5) Czy miałaby Pani coś przeciwko, aby . . .	
6) Nie wiem, jak to ugryźć.	
7) Trzymaj się ciepło.	
8) Rozważamy wprowadzenie nowej . . .	

5. Proszę połączyć sytuacje z wyrażeniem, którego można w niej użyć.

1) Zwolnij, bo tam lubią stać.		a) wyjście do szkoły
2) Polej, polej, rybka lubi pływać.		b) rozmowa po egzaminie
3) Spakowałaś śniadanie?		c) jazda samochodem
4) O której koniec dzisiaj?		d) spotkanie przy alkoholu
5) Poprawkę chyba też zawałilem.		e) rozmowa w pracy

6. Proszę podkreślić właściwą odpowiedź.

1) Kto może powiedzieć te słowa:
Co ty gadasz!
Czemu mielibyśmy teraz wyjechać?

a) Pracownik do pracodawcy.
b) Nauczycielka do ucznia.
c) Kolega do koleżanki.

2) Kto może powiedzieć te słowa:
Proszę podejść do tablicy
i zapisać to zdanie.

a) Nauczycielka do ucznia.
b) Lekarz do pacjenta.
c) Tata do dziecka.

3) Gdzie można usłyszeć te słowa:
Proszę podać swój adres e-mail.

- a) W banku.
- b) W samolocie.
- c) W piekarni.

4) Gdzie można usłyszeć te słowa:
*Przepraszam, ma pani te buty
w rozmiarze 36?*

- a) W sklepie mięsnym.
- b) W sklepie obuwniczym.
- c) W cukierni.

5) Gdzie można usłyszeć te słowa:
Powodzenia na egzaminie!

- a) W sklepie.
- b) Na dworcu.
- c) Na uniwersytecie.

7. Proszę podkreślić właściwą reakcję. Proszę zwrócić uwagę na sytuację, w której jest mówiący!

- 1) Proszę opowiedzieć o sobie i o swoim doświadczeniu na podobnym stanowisku.
- a) Nazywam się Jolanta Kotarska, mam 35 lat i od trzech lat pracuję jako kierowniczka w sklepie obuwniczym.
 - b) Mówią mi Kaśka i mam 20 lat. Ogólnie to nie mam doświadczenia.

- 2) Czy mają państwo jakieś pytania?
- a) Ja mam! Mógłbyś podać więcej przykładów?
 - b) Tak. Czy mógłby pan podać więcej przykładów?

- 3) Cześć, masz może zadanie z matematyki?
- a) Siemka, mam. Potrzebujesz pomocy?
 - b) Dzień dobry, oczywiście. Czy potrzebuje pan pomocy?

- 4) Co pan myśli o tej książce?
- a) Myślę, że to bardzo ciekawa lektura i powinna pani ją przeczytać.
 - b) Ogólnie spoko, śmiało możesz ją przeczytać.

8. Proszę dopasować osobę mówiącą do danego wyrażenia.

kwiaciarka / sprzedawca / policjantka / kontroler biletów / mechanik

- a) Dowód rejestracyjny i prawo jazdy proszę. –
- b) Przydałoby się jeszcze wymienić klocki i olej. –
- c) Czy udekorować jeszcze jakoś? –
- d) Bilety do kontroli! –
- e) To będzie 55,37 zł do zapłaty. –

JAK TO NAPISAĆ?

1. Proszę przeczytać tekst. Proszę spisać przebieg rozprawy sądowej, używając w każdym z punktów podanego słowa. Uwaga! Proszę tę relację sformułować swoimi słowami, proszę nie używać zdań przepisanych z tekstu.

Przeciętny obywatel najczęściej ma styczność z prawem cywilnym. Podczas rozstrzygnięcia przez sąd sprawy cywilnej ważnym elementem jest rozprawa. Odbyna się ona zarówno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu apelacyjnym (inaczej zwanym odwoławczym). Każda rozprawa zaczyna się od wywołania. Polega to na tym, że protokolant wychodzi i mówi, w jakim porządku rozprawa będzie się odbywać. Po wejściu do sali rozpraw strony zajmują swoje miejsca. Powód siada po lewej stronie sali, pozwany po prawej. Sąd „sprawdza obecność” stron i świadków. W przypadku, gdy wszystkie wezwane osoby się stawiły, sąd rozpoczyna rozprawę. W dalszej kolejności strony przedstawiają swoje żądania – najpierw czyni to powód. Przedstawia on tezy zawarte w pozwie. W dalszej kolejności głos zabiera pozwany. Obie strony ustnie wyrażają swoje stanowiska. W tym celu przedstawiają twierdzenia oraz dowody na ich poparcie, według uznania mogą również podawać podstawę prawną swoich twierdzeń. Warto wiedzieć, że osoby zabierające głos zawsze stoją i zwracają się zawsze do sądu. Następnie przeprowadzane są dowody. Istotnym dowodem jest najczęściej dowód z zeznań świadków. Świadkowie przesłuchiwani są oddzielnie, dlatego też na początku przesłuchań prosi się ich o opuszczenie sali, a następnie wzywa się ich pojedynczo. Wezwany na salę świadek podchodzi do miejsca dla świadków, przedstawia się i mówi wszystko, co wie w sprawie. Następnie strony mogą zadawać pytania świadkowi. W pierwszej kolejności czyni to reprezentant powoda. Gdy świadek skończy zeznania, może usiąść na miejscu przewidzianym dla publiczności, a na salę wzywany jest następny świadek. Po zakończeniu postępowania dowodowego sąd zamyka postępowanie i udaje się na naradę. Strony proszone są wówczas o opuszczenie sali rozpraw, gdzie w tym czasie obraduje sąd. Po zakończeniu narady strony ponownie wzywane są na salę, na której zajmują swoje miejsca. Gdy sąd ogłasza wyrok, wszyscy obecni na sali rozpraw stoją. Po ogłoszeniu wyroku następuje ustne uzasadnienie (motywacja) wyroku.

a) (protokolant) Na początku protokolant czyta porządek rozprawy,

czyli mówi, co się będzie działo.

b) (powód)

.....

c) (pozwany)

.....

d) (świadek)

.....

e) (stanowisko)

.....

f) (dowód)

.....

g) (przesłuchanie)

.....

h) (pytanie)

.....

i) (narada)

.....

j) (wyrok)

.....

(ćwiczenie zaczerpnięte z książki A. Tambor *(Nie)codzienny polski*)

2. Proszę podkreślone frazy zamienić na związki frazeologiczne wymienione w ramce. Uwaga: w tabeli są dwa dodatkowe frazeologizmy.

- A. patrzeć na świat przez różowe okulary
- B. mieć węża w kieszeni
- C. zamieść coś pod dywan
- D. leżeć do góry brzuchem
- E. suszyć komuś głowę
- F. z tej mąki chleba nie będzie
- G. przejrzeć na oczy
- H. wchodzić z butami w czyjeś życie
- I. cały w skowronkach
- J. zjeść wszystkie rozumy
- K. nie wylewać za kołnierz
- L. wypłakać się komuś w rękaw
- M. płakać nad rozlanym mlekiem

Ania, odkąd pamiętam była optymistką⁰ i święcie wierzyła, że pozna księcia z bajki. Kiedy po raz pierwszy opowiadała mi o Pawle, czułam, że jest niezwykle radosna¹. Jednak po kilku spotkaniach wiedziałam, że za niedługo Ania ocknie się z tego snu². Paweł był niezwykle przemądrzały³, a naprawdę do pięciu nie umiał zliczyć. Uwielbiał dostawać prezenty, ale kiedy Ania prosiła go o zakup drobnych rzeczy, zachowywał się jak skąpiec⁴ i zwracał mojej przyjaciółce uwagę, że natrętnie upomina się o to samo⁵. Uwielbiał, kiedy Ania go we wszystkim wyręczała, a on mógł się lenić⁶. Z przykrością muszę stwierdzić, że choć Ania nie zauważała jeszcze wad swego chłopaka, to ja byłam przekonana, że nic z tego nie wyjdzie⁷. Pewnego dnia Ania i Paweł poszli na imprezę, tam okazało się, że Paweł nie tylko nie stroni od alkoholu⁸, ale jeszcze przy każdej nadarzającej się okazji wtrąca się w czyjeś prywatne sprawy⁹, nie liczy się z uczuciami innych. Sen o wspaniałym chłopaku przysł i Ania postanowiła zakończyć tę znajomość. Wtedy zawierzyła się mi ze swoich zmartwień¹⁰ i życiowej pomyłki. Obie mamy nadzieję, że za jakiś czas uda się jej poznać kogoś wartościowego, z kim spędzi życie.

0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

A.

KLUCZ

Porządek musi być

1.

1/6/8/3/5/9/4/11/2/10/7

2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A	H	K	C	D	B	E	I	F	L	G	J	M

3.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
A	N	U	H	O	I	F	C	M	K	R	B	G	E	P	T	Q	S	D	J	L

4.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A	N	E	H	C	O	G	B	K	D	F	J	I	M	P	L

5.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
K	M	C	J	E	L	H	N	A	D	G	B	F	I

Połącz w pary

1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
G	H	A	B	I	E	C	D	F

2.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
C	E	B	A	F	G	D

Prawda – fałsz

1.

a) BI / b) F / c) F / d) P / e) F / f) P / g) P / h) F / i) BI / j) BI / k) P / l) P / ł) F / m) BI / n) P / o) F

2.

1) P / 2) P / 3) F / 4) F / 5) F

3.

1) P / 2) F / 3) P / 4) F / 5) P / 6) P / 7) P / 8) BI / 9) F / 10) BI

Pytania i odpowiedzi

1.

a) eśemesów, mejli / b) wiadomościach, komunikatach, newsletterach / c) emotikonami, emoji / d) emotikonów, emoji / e) klikalna / f) klikalność

3.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
n)	j)	w)	r)	b)	g)	u)	f)	v)	e)	s)	i)	h)	q)	l)	p)	o)	k)	t)	m)	c)	d)	a)

I kto to mówi

1.

1) b) / 2) b) / 3) a) / 4) b) / 5) c) / 6) a)

2.

1) a) / 2) c) / 3) a) / 4) b)

3.

1) b) / 2) a) 3) b)

4.

1) N / 2) O / 3) O / 4) N / 5) O / 6) N / 7) N / 8) O

5.

1) c) / 2) d) / 3) a) / 4) e) / 5) a)

6.

1) c) / 2) a) / 3) a) / 4) b) / 5) c)

7.

1) a) / 2) b) / 3) a) / 4) a)

8.

a) policjantka / b) mechanik / c) kwiaciarka / d) kontroler biletów / e) sprzedawca

Jak to napisać

2.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A.	I.	G.	J.	B.	E.	D.	F.	K.	H.	L.

Czytelnik zeszytów *(Nie)codzienny polski* jest traktowany jako czynny, aktywny, zaangażowany uczestnik procesu poznawania i użytkowania języka polskiego w jego zróżnicowaniu. Nie tyle uczy się pod kierunkiem nauczyciela, co samodzielnie poznaje język dzięki impulsom i inspiracjom przewodnika.

Poznając język, jest uczniem, ale i staje w roli badacza, czasem eksplorującego nieznaną, nawet egzotyczne języki, by samodzielnie zdobyte wiedzę i umiejętności zastosować w mówieniu/pisaniu po polsku. Podejmuje eksperymenty, tworząc nowe słowa z wykorzystaniem poznanych mechanizmów słowotwórczych. Uczy się radzić sobie z nowymi słowami, nie tylko sięgając do słownika, ale też dzięki własnym analizom ich składników. Bawi się słowami, sylabami, fragmentami słów czy tekstów jak klockami, scrabble'ami, puzzlami.

Ćwiczenia zawarte w zeszytach tak edukują odbiorcę, aby stał się wrażliwym i uważnym, a zwłaszcza refleksyjnym użytkownikiem języka polskiego.

Zeszyty z cyklu *(Nie)codzienny polski* uważam za znakomity zestaw ćwiczeń uwzględniający postulaty nowoczesnej dydaktyki i glotto-dydaktyki, kształtujący kompleksową kompetencję językową, dający czytelnikowi sprawne narzędzia (przysłowiową „wędkę”) do pełnego udziału w komunikacji w języku polskim.

Zeszyt 3. wprowadza aspekty używania języka na poziomie zdania i tekstu, relacji między składnikami.

[z recenzji prof. dr hab. Małgorzaty Kity]